

**КОМИСИЯ ЗА ЗАЩИТА
ОТ ДИСКРИМИНАЦИЯ**

гр. София 1125, бул. "Драган Цанков" 35
тел.: 02/ 807 30 30, факс: 02/ 870 84 48
e-mail: kzd@kzd.bg

КОМИСИЯ ЗА ЗАЩИТА
ОТ ДИСКРИМИНАЦИЯ

**COMMISSION FOR PROTECTION
AGAINST DISCRIMINATION**

35, Dragan Tsankov Str. ; 1125 Sofia, BULGARIA
phone: +359 2 807 30 30, fax: +359 2 870 84 48
e-mail: kzd@kzd.bg

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Вх. № 285 КЗД
Дата 21.07.2020

КОМИСИЯ ЗА ЗАЩИТА ОТ
ДИСКРИМИНАЦИЯ

Изм. № 10-00-481
Дата 17.07.2020 г.

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ПРЕДСТАВЛЯВАН ОТ
ПРОФ. БОРИС ВЕЛЧЕВ - ПРЕДСЕДАТЕЛ

Относно: Становище на Комисията за защита от дискриминация относно определение по допустимост на Конституционният съд на Република България от 09.06.2020 г. на КС по к. д. № 10/2020 г. и отправено искане от Конституционния съд на Република България за становище за наличие на дискриминация в § 4 от Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (обн. - ДВ, бр. 11 от 07.02.2020 г.) (ЗИДЗСВ) в частта „или с една степен по-висока от заеманата преди избора длъжност в органите на съдебната власт“

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Приложено Ви изпращаме становището на Комисията за защита от дискриминация (КЗД), гласувано и прието на заседание на деветчленния състав на КЗД, относно определение по допустимост на Конституционният съд на Република България от 09.06.2020 г. на КС по к. д. № 10/2020 г. и отправено искане от Конституционния съд на Република България за становище за наличие на дискриминация в § 4 от Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (обн. - ДВ, бр. 11 от 07.02.2020 г.) (ЗИДЗСВ) в частта „или с една степен по-висока от заеманата преди избора длъжност в органите на съдебната власт“.

Уважение,
ДОЦ. Д-РАНА ДЕДУМАЛИЕВА
Председател на Комисията за защита от дискриминация

**КОМИСИЯ ЗА ЗАЩИТА
ОТ ДИСКРИМИНАЦИЯ**

гр.София 1125, бул."Драган Цанков" 35
тел.: 02/ 807 30 30, факс: 02/ 870 84 48
e-mail: kzd@kzd.bg

КОМИСИЯ ЗА ЗАЩИТА
ОТ ДИСКРИМИНАЦИЯ

COMMISSION FOR PROTECTION
AGAINST DISCRIMINATION

**COMMISSION FOR PROTECTION
AGAINST DISCRIMINATION**

35, Dragan Tsankov Str. ; 1125 Sofia, BULGARIA
phone: +359 2 807 30 30, fax: +359 2 870 84 48
e-mail: kzd@kzd.bg

**ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ПРЕДСТАВЛЯВАН ОТ
ПРОФ. БОРИС ВЕЛЧЕВ - ПРЕДСЕДАТЕЛ**

Относно: Определение по допустимост на Конституционният съд на Република България от 09.06.2020 г. на КС по к. д. № 10/2020 г. и отправено искане от Конституционния съд на Република България за становище за наличие на дискриминация в § 4 от Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (обн. - ДВ, бр. 11 от 07.02.2020 г.) (ЗИДЗСВ) в частта „или с една степен по-висока от заеманата преди избора длъжност в органите на съдебната власт“.

В качеството на заинтересована страна, конституирана с Определение от 09.06.2020 г. по конституционно дело № 10 от 2020 г. по описа на Конституционния съд, Комисията за защита от дискриминация (КЗД) изразява следното становище относно посочения текст на § 4 от Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (ЗИДЗСВ) с разпоредбите на Закона за защита от дискриминация и антидискриминационното законодателство.

Правото на равенство на всички пред закона и защитата на всички лица от дискриминация е основен принцип, залегнал в Конституцията на Република България, респ. в международното право в областта на правата на човека.

Основните права се осъществяват по оста и отношенията между гражданите и държавата. Задължение за правовата държавата е да предприеме такива средства за защита на индивида, които да го защитават от посегателствата включително и гаранции, за ненамеса на публичната власт върху неговата лична правна сфера.

Предмет на становището е § 4 от Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (обн. - ДВ, бр. 11 от 07.02.2020 г.) (ЗИДЗСВ) в частта „или с една степен по-висока от заеманата преди избора длъжност в органите на съдебната власт“, през призмата на антидискриминационното законодателство.

В посочения параграф се предвижда, че „При изтичане на мандата или предсрочното му прекратяване на основание чл. 130, ал. 8, т. 1 от Конституцията на Република България изборният член на Висшия съдебен съвет, подал молба до

съответната колегия в 14-дневен срок от деня на изтичане или предсрочно прекратяване на мандата, се възстановява на длъжността съдия, прокурор или следовател, заемана преди избора, на равна по степен или с една степен по-висока от заеманата преди избора длъжност в органите на съдебната власт. Времето, през което лицето е било член на Висшия съдебен съвет, се зачита за стаж по чл. 164, ал. 1 – 7.“

За да формира своето становище Комисията прецени дали конкретната разпоредба от ЗИДЗСВ, създава или може да създаде предпоставки за противоречие с принципа за равенство в третирането, с оглед антидискриминационните стандарти на правото на ЕС и националната правна уредба. Това налага въпросният текст да бъде обсъден в светлината на принципите на правото на ЕС, а именно: принцип на равенство в третирането, принципът на пропорционалност, принципът на правната сигурност и принципът на легитимните очаквания.

Закрепения в чл. 6 от КРБ принцип за равенство на гражданите е отразен в чл. 4, ал. 1 от Закона за защита от дискриминация (ЗЗДискр.). Забраната за дискриминация действа спрямо всички при упражняването и защитата на предвидените в Конституцията и законите на Република България права и свободи – чл. 6 от ЗЗДискр.

В нормите на ал. 2 и ал. 3 на чл. 4 ЗЗДискр. се съдържа определение на понятията "пряка дискриминация" и "непряка дискриминация", като и в двата случая санкционираният от закона вредоносен резултат се изразява в поставянето на отделни лица или категория лица в по-неблагоприятно положение от други при сравними сходни белези. ЗЗДискр. цели установяване и санкциониране на всяко поставяне в неравностойно положение според признаците, изброени в разпоредбата на чл. 4, ал. 1 ЗЗД или на всякакви други признаци, установени в закон или в международен договор, по който Република България е страна. Съгласно чл. 4, ал. 3 от ЗЗДискр. „непряка дискриминация е поставяне на лице на основата на признаците по ал. 1 в по-неблагоприятно положение в сравнение с други лица чрез привидно неутрална разпоредба, критерий или практика, освен ако тази разпоредба, критерий или практика е обективно оправдан/а с оглед на законова цел и средствата за постигане на целта са подходящи и необходими”.

Непряка дискриминация по смисъла на чл. 4, ал. 3 от ЗЗДискр. е налице при осъществяването на една положителна предпоставка - неравенство в третирането, както и на две отрицателни предпоставки, втората от които е поставена в съотношение на евентуалност спрямо първата: липса на правомерна цел, обуславяща неравното третиране, както и несъответствие между използваните средства и преследваната цел.

С така уредената възможност, изборният член на ВСС да бъде възстановен на длъжност с една степен по-висока от заеманата преди изборната длъжност в органите на съдебната власт, се създава предпоставка за неравно третиране и съответно за по-благоприятно третиране на лице/лица спрямо друго/други, при сравнимо сходни обстоятелства. Критериите за заемане на определена длъжност в съдебната система са

детайлно разписани и уредени в Конституцията на Република България и в Закона за съдебната власт.

В конкретния случай, разпоредбата изисква характеристиката „обществено положение“. До колкото понятието "обществено положение" не е дефинирано в ЗЗДискр., най-общо то може да се определи като мястото, което едно лице заема в структурата на даден социум и е израз на отношението, оценката, която се дава на това лице във връзка с неговото социално поведение и функции. Следователно, като елемент на общественото положение по смисъла на закона биха могли да се определят професията на индивида; мястото, в което работи, заеманата длъжностна позиция и др.

Визираната разпоредба на ЗИДЗСВ би могла да бъде оправдана, т.е. да не съставлява дискриминация, ако преследва легитимна цел, а средствата за постигането ѝ са пропорционални, систематични и съгласувани, и позволяват постигането ѝ, дори случаят да не попада в изключенията по чл. 7 от ЗЗДискр. По стандарта на ЗЗДискр., различното третиране не се смята за проява на дискриминация, ако са налице основанията за това по чл. 7 ЗЗДискр. Доколкото посочената разпоредба позволява изключение от принципа за равно третиране, същата следва да се тълкува стеснително. Това са необходими мерки, чрез които държавата, а в определени случаи всеки, следва да въздейства активно върху несправедливи неравенства, включително и посредством изравняване възможностите на определени уязвими групи. Те са изключения от забраната за дискриминация в чист вид, защото често изискват неравно третиране и дори привилегии, които търпят обществената си оправданост в различни аспекти. За оправдаване на пряката дискриминация се прилага същият стандарт като непряката дискриминация - чл. 4, ал.3 от ЗЗДискр: на първо място следва преследваната цел да е законна; мерките да са необходими, подходящи и да позволяват постигането на целта; тези мерки да са съгласувани и систематични.

В случая, с въвеждането на различно третиране, с оглед заемана изборна длъжност във ВСС, може да бъде ограничено равенството в третирането и във възможностите за участие в обществения живот. Въвеждането на такова правило с § 4 от Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (обн. - ДВ, бр. 11 от 07.02.2020 г.) (ЗИДЗСВ) в частта „или с една степен по-висока от заеманата преди избора длъжност в органите на съдебната власт“, може да доведе до непряка дискриминация на лица, които отговарят на изискванията за кандидатстване в конкурси за преместване, конкурси за повишаване.

Принципът на недискриминацията забранява различното третиране в сходни ситуации и еднаквото третиране в различни ситуации, освен ако това различно третиране е обективно оправдано и използваните средства са пропорционални на преследваната цел. Същественото при нарушение на принципът за равенство в третирането е ако различието няма обективно и разумно оправдание. Съществуването на такова оправдание следва да се преценява във връзка с целта и последиците на разглежданата мярка. Неравното третиране

следва да е обективно оправдано с оглед на постигане на законова цел и средствата за постигане на целта са пропорционални, подходящи и необходими.

Настоящото становище се ограничава само до посоченото в искането разпоредба, досежно нормата цитирана в него и не следва да се счита като становище по целия закон.

Становището е прието на заседание на Комисията за защита от дискриминация, проведено на 17.07.2020 г., при присъстващи всички членове на комисията, и е прието с 8 /осем/ гласа „за“ и 1 /един/ глас „въздържал се“.

С уважение,
ДОЙ. ДР. АНА ЖЕМАЛИЕВА
Президент на Комисията за защита от дискриминация

